

Neven Ušumović**Zaratuštrin bič**

(Bojim te se izdaleka...)

Čovjek: sam sebi bog žrtvujući, smijehom ubijajući svoga boga. Čovjek je uvijek iznad njega i bog tek paslika njegova i odlomak - nadčovjek, krug njegovog rađanja, cjelina je iz koje svi bogovi, cjelokupna božanstvenost dobija svoj smisao, u kojoj se cjelokupna božanstvenost koncentrira kao u igri, kolu. I uvijek iznad. Bog se od domašaja uvijek preobražava u promašaj. Bogovi su živi zazidani u temelje mosta koji je čovjek sam - od životinje ka nadčovjeku.

Zaratuštra ne govori ovom čovječanstvu nego čovjeku. Zaratuštra traži od ovog čovječanstva da propadne za čovjeka. Zaratuštra hoće da gomila postane - gomila gnojiva za smisao Zemlje.

Zaratuštra je najveći pročišćavalac ljudskog roda, najveći uništavalac, najveći zločinac. Zaratuštra ne sažaljeva, čuva život uništavajući. (...)

Društvo se ne ugovara, društvo se formira zapovijedanjem. Tko će biti taj kroz koga će Zemlja zapovijedati? Tko će slomiti patvorenost državne moći, moći kapitala i biti volja istinske moći? Društvo bi trebali sačinjavati ljudi takvom moći, ljudi koji će vođeni njom takvu volju priznavati za istinitu. A njima ne treba zapovijedati, oni u sebi čuju te zapovijedi. Kako zapovijedati onima koji sebe ne čuju? Istinska moć sama sebe proglašava istinitom, tko je nema u sebi nalazi je van sebe kao laž.

(... volim izbliza ...)

Moć istinskog društva je iz rata jedne drugoj lažnih volja i neprihvatljivih zapovijedi. Zemlja zna što je istina. Ljudi takvog društva njena su djeca kroz čiju se igru ona sama sebi smije. Zlobno i puna ljubavi. Posljednji čovjek - naselio se na svim prostorima za igru. On samo želi biti tu; gluhi i slijepi prihvaća da mu se od tijela čini zatvor, da mu od svijeta čine zatvor. Židovi se prave od ogledala i cijeli život mu prođe u bučnom slavljenju vlastite posebnosti. A svi isti - tovljenici - čije ostatke Zemlja teško vari. Zaratuštra veliča slobodu, ali nju samo on može podnijeti, dati sebi najstroži zakon, najviši cilj. Zar nije već viši čovjek onaj koji (kao mladić pod drvetom na brijegu) slobodu shvaća kao opasnost kojoj uvijek može podleći i postati razjarenom zvijeri? Ne znajući sebi dati zakon, obrušava se na svejedno pitomih i razdire ih u nemoći. Ili se skriva u šumi svoga stvaralaštva tvoreći svoj svijet iz paučine poput vilenjakova, nemoćan da napravi i korak po Zemlji. Taj se bludnik zalutalom, ulijepljenim životinjicama hvasta o svojoj slobodi, da bi ih još pitomije pustio svom krdu. To je obrazovanost i kultura pitomih. Perverzna plemenitost.

Ti si veliki lažov, Zaratuštra. I smijem se tvojim udarcima. Igram po njima isuviše težak da bih poletio. Već stoljeće posljednji su odobravajući klimali teškim svojim glavama nad tvojim djelom i potmulo govorili: «Istina je, istina je!» dok nije provalio bijes u njima. I sve je bilo po tvome: i ratovi, i samoljublje, veličanje tijela, volje za moći, sladostrašća... i svijet je sada manji nego ikad prije. Ti si veliki lažov, Zaratuštra. Jer kad si govorio, svi su bili sazreli za tvoju laž, ne za tvoju istinu. Gutali su požudno tvoje riječi (barem da su ih preživjeli!) neslušajući tvoju muziku, neslušajući - svoju muziku.

(... al' odsad ćeš po taktu moga biča igrati!)*

Zaratustra je govorio čovjeku, ne čovječanstvu. To mu je nalagalo njegovo poštenje (die Redlichkeit). Ono što je u njemu najpoštenije govori - sopstvo koje je u tijelu, tijelo koje je iz Zemlje. Da bi ga se čulo, treba biti slobodan za igru, za život, za stvaralačku igru najteže lakoće. Hej Zaratustra, ali flveć gotovo u kolijevci daju nam teške riječi i vrijednosti s ‚Dobrim‘ i ‚Zlim‘!«. Ti tražiš oslobođenike i sebi ponovno rođenje koji s lakoćom i najvećom preciznošću nad sopstvom procjenjuju i ocjenjuju! Lakoća: jer sopstvo se ocjenom voli ili izbjegava i nastojanjem ocjenjivača mijenja mijenjanjem ocjene i ocjenjivača. Lakoća: tjerati sopstvo u visinu - njezina pri-mjerenost je ono što se naziva: dobar ukus. Ime teške lakoće je dobar ukus.

Duša je iz tijela, odakle je duh? Duh je ruka sopstva, ono nije Ja, ono tvori Ja. Duh je sopstva bič, oblikuje Ja tjerajući naprijed. Da bi išlo nadčovjeku, mora polomiti sve lažne i teške i odviše ljudske bičeve-pijavice-otrovnice. Mora uzeti bič u svoje ruke i udariti tamo gdje je život - da bi ga prenulo i pokrenulo. Duša ne postoji jer ne stoji, tek će biti; i tek je sjena, neuhvatljivo fino mreškanje, vijugavi trag duha na tijelu. Vjerujući životu i duhu (vođi i zaštitniku), želi darovati sve što je dobila da bi se sačuvala čista za čin ostvarenja. Duh skriva njezinu nemirnu put u plemenitoj ljušturi i brani je od svakodnevnih napasnika. Duhu nadčovjeka ona se skriva kao njegov vlastiti lik.

Iskupljivati svoje tragove ciljem svoga puta. Ne zastajkivati kraj svoje sjene, u ogledalu ostavljati svoj pokret, ne svoj lik. Čovjekova životna priča se daje u odlomcima, nesustavljivo. Mozaik je laž. Mozaik je cilj. Čivotna priča nadčovjeka. Njegovog rođenja. Djeca nadčovjeka rađat će se nasmiješeno. Poput mladih lavova.

*Parafraza po flDrugoj pjesmi za igru« iz Tako je govorio Zaratustra.